

Pedagogická komunikace

2. lekce:

**Atmosféra v pedagogické komunikaci
Jak poskytovat zpětnou vazbu**

Mgr. Kateřina Lojdová, Ph.D.
lojdova@ped.muni.cz

Atmosféra

- atmosféra x klima

Klima školní třídy: dlouhodobější emocionální naladění, zobecněné postoje a vztahy ve třídě, míra integrity, spolupráce a pohody ve třídě, kterou vnímají specifickým způsobem žáci i učitelé (Švec, 1996)

Atmosféra školní třídy: krátkodobé, situačně podmíněné sociální a emoční naladění ve třídě (Lašek, 2007). Vyjadřuje spíše okamžitý stav, vzniklý pod vlivem specifických podnětů. Může se měnit i v průběhu dne, v rámci předmětů, s příchodem jiného učitele

Atmosférotvorné prvky

- zajišťují originalitu, jsou prvkem motivace, mohou být nástrojem k dosahování cílů
- učitel a žáci jako součást atmosféry školní třídy
- atmosférotvorné prvky: hudba, zvuky, přítomí, přednesové čtení apod.
- atmosférotvorné aktivity: seznamovačky a ice-breakery
- pravidla naší třídy
- ...

Seznamovací aktivity

- aktivity, při kterých se opakují či jinak zvýrazňují jména a vlastnosti jednotlivých účastníků (např. jméno + vlastnost, která začíná na stejné písmeno, báječná Barbora).
- cílem je dozvědět se jména všech ostatních a zapamatovat si je (proto organizujeme více aktivit tohoto typu)
- důležité je, aby informace byly přidávány dobrovolně, nenuceně a aby nebyly příliš osobní (např. místo odkud pocházím, oblíbené jídlo, apod.).
- **příklad:** žáci vytvářejí podle daných kritérií řadu (např. podle měsíce narození, podle délky vlasů apod.)

„Ice-breakery“

- ▶ **ledolamy, hry na prolomení ostychu**
- ▶ mají uvolnit napětí účastníků, kteří se navzájem neznají, navodit osobnější atmosféru, částečně odstranit odstup mezi účastníky
- ▶ je nutné brát v úvahu s jakou skupinou pracujeme a všítat si i problémů, které mohou nastat u jednotlivců (ne každý zvládá blízký osobní kontakt s neznámými lidmi)
- ▶ **příklad:** žáci mají za úkol nastoupit do tvaru, který zadá učitel. Mohou komunikovat verbálně i neverbálně, ale mají omezený časový limit (3 – 5 minut, záleží na učiteli)

Pravidla naší třídy

Adaptační kurzy

- ▶ Adaptační kurzy umožňují vzájemné poznání žáků a učitele/ů, vytvoření sociálních vazeb a nalezení svého místa ve skupině před nástupem do školy. Urychlují adaptaci žáků vstupujících do nových třídních kolektivů, podílí se na navození atmosféry radosti, tvůrčí spolupráce, tolerance a vzájemné úcty ve skupině. (Kudláček, Valenta, Magerová, 2004).
- ▶ **Příklad:** Černá K.: *Motýl aneb Školní výlet na začátku roku*. Komenský 02/2013.

Zpětná vazba k aktivitě

- ▶ Jak (ne)poskytovat zpětnou vazbu?

Jak (ne)poskytovat zpětnou vazbu?

- ▶ Zeman je ožrala, lhář a hulvát

(<http://www.pritomnost.cz/cz/spolecnost/834-zeman-je-ozrala-lhar-a-hulvat>)

Principy nenásilné komunikace

- ▶ Potřeby obou stran a pocity, které s nimi souvisí.
- ▶ Cílem srozumitelně vyjádřit své potřeby a pocity, a na druhou stranu umět také naslouchat pocitům druhých.

Co myslíte?

- ▶ „Všechny urážky, nadávky, odsuzování či obviňování jsou jen velice nešťastná vyjádření nenaplněných potřeb.“
- ▶ snižuje šance, že dostaneme, co chceme
- ▶ zvyšuje to pravděpodobnost agresivity či násilí

Máte s tím zkušenost?

- ▶ „Nesnažte se cíleně někoho něco naučit nebo ho změnit. Narazíte tak akorát na odpor.“
- ▶ Nejen při řešení konfliktů je důležitá schopnost odlišovat názor od faktu.
- ▶ Díky tomu nebudete mít tendenci ostatní posuzovat a snáze přijdete na kloub potřebám a motivacím na pozadí jejich činů či chování.

Principy nenásilné komunikace

- ▶ Máte-li například konflikt, v němž říkáte, že někdo moc mluví, není to faktický popis situace, ale jen váš názor, vaše zhodnocení.
- ▶ V nenásilné komunikaci se neužívá slov dobrý/špatný či moc/málo, protože takové věci vidí každý jinak a nelze je objektivně zhodnotit.

Osnova nenásilné komunikace:

- 1) Pozorování a popis situace bez hodnocení či posuzování.
  - 2) Pocit, který to vyvolává.
  - 3) Potřeba, která je nenaplněna.
  - 4) Prosba na druhou stranu, aby onu potřebu naplnila.
-

Principy nenásilné komunikace

- ▶ Pokud mluvíme s ostatními o svých potřebách, aniž bychom to rušili kritikou, vznášením požadavků, vytváříme tak nejvhodnější podmínky, aby naši potřebu ostatní naplnili.

Otázky k lekci:

- ▶ 1) Vysvětlete rozdíl mezi atmosférou a klimatem školní třídy.
- ▶ 2) Jaké seznamovací aktivity a ice-breakery byste použili pro navození atmosféry ve vaší třídě?
- ▶ 3) Využili byste ve své třídě „Pravidla naší třídy“ zformulovaná žáky? Uved'te pro a proti.
- ▶ 4) Jakou roli může mít „ticho“ v atmosféře školní třídy?